

UTM en IFBL hokken en plaatsbepaling via het internet.

Arno Thomaes

Databanken werken tegenwoordig met hokken om de plaats van een waarneming aan te duiden. In oude boeken werd de verspreiding van een soort meestal besproken aan de hand van de gemeenten. Wetenschappers willen echter steeds meer weten. Honderd jaar geleden wilde men vooral weten welke soorten er in ons land voorkomen. Nu willen we het beheer van elk bos of natuurgebied afstellen op de soorten die er voorkomen. Hokken zijn veel efficiënter voor dergelijk onderzoeker. Voor vrijwilligers zijn ze echter veel minder herkenbaar. Er staat bijvoorbeeld geen bord langs de weg als je een nieuw hok binnenrijdt. Ook weinig mensen weten ES8669 vanbuiten liggen.

Wat zijn UTM- en IFBL-hokken?

UTM- en IFBL-hokken zijn internationale grids (roosters) van hokjes waarbij de hele wereldbol onderverdeeld is in systematisch verdeelde hokken. Bij UTM-hokken ligt België volledig in vak 31 U. Dit vak wordt verder opgesplitst in grote blokken van 100 * 100 km. Grote delen van West- en Oost-Vlaanderen liggen bijvoorbeeld in blok 31U ES. In Belgische databanken wordt 31 U achterwege gelaten vermits alle hokken met 31 U beginnen. Een blok van 100 * 100 km wordt verder opgesplitst in hokjes van 10* 10 km (bv. ES86), 5*5 km (bv. ES86D) en 1 *1 km (bv. ES8669).

De IFBL-hokken zijn een soortgelijk systeem. De hokken zijn daar echter gegroepeerd als 1 * 1 km (bv. C4-33-43), 4*4 km (vb. C4-33) of 32*20 km (vb. C4). De grenzen van de hokken van deze twee systemen vallen niet samen, ze zijn dus volledig apart.

UTM-hokken worden meestal gebruikt bij onderzoek naar diersoorten, IFBL-hokken worden gebruikt voor planten, mossen en paddestoelen.

Waarom worden hokken gebruikt in plaats van gemeenten?

Het voordeel van hokken is dat ze allemaal even groot zijn en dus vergelijkbaar, gemeenten zijn niet even groot. Als twee soorten elk in 30 gemeenten voorkomen kan je moeilijk zeggen dat ze een even groot verspreidingsgebied hebben en als één van die soorten 10 jaar later slechts in 15 gemeenten gevonden wordt, kan je niet zeggen dat de soort 50% van zijn areaal verloren is. Met hokken zijn dergelijke vergelijkingen eenvoudiger. Hokken laten toe op een nauwkeurigere manier te inventariseren dan gemeentenamen. Toponiemen of straatnamen zijn dan weer moeilijk in kaart te brengen. Verder hebben deze hokken een duidelijke hiërarchie, als je niet zeker bent in welk km hok je een dier gevonden hebt, kan je nog steeds het 10* 10 km hok bepalen. Je kan in een databank zowel nauwkeurige (1*1 km) als minder nauwkeurige (10* 10 km) waarnemingen opnemen maar het eindresultaat in een eenvormige 10* 10 km hokkenkaart presenteren. Ook dit is niet mogelijk met gemeenten, toponiemen of straatnamen. Verder hebben dergelijke hokken zeer veel voordelen voor professionele verwerking. Het is

heel gemakkelijk om er kaartjes van te maken, trends te bepalen voor het opstellen van Rode lijsten, voorkomen van soorten te vergelijken, internationaal gegevens uit te wisselen, ...

Plaatsbepaling van hokken via het internet.

Er is jammer genoeg nog geen geoloket voor heel Vlaanderen of België waar je van eender welke plaats een hok onmiddellijk kunt terugvinden.

Een geoloket is een internetsite waar je computergestuurde kaarten (GIS: geographical information system) kunt raadplegen. In een geoloket kan je bv. een kaart met gemeentegrenzen, topografische kaarten of luchtfoto's samen bekijken.

Het geoloket van Vlaanderen vindt je op www.gisvlaanderen.be/gis/diensten/geovlaanderen. Hier kan je al deze kaarten vinden. Een kaart met de UTM- of IFBL-hokken van Vlaanderen ontbreekt echter nog op deze site.

Alle provincies hebben eveneens een geoloket. Bij deze provinciale loketten zijn er wel kaarten met hokken beschikbaar en kan je dus onmiddellijk inzoomen op de plaats waar je een insect gevonden hebt en aflezen in welk hok het voorkomt.

De provinciale geoloketten zijn te vinden op:

Antwerpen :

http://gis.provant.be/geoloket/site_utmifbl/Run.htm

Info :

<http://www.provant.be/bestuur/grondgebied/gis/geoloketten/>

Limburg:

<http://gis.limburg.be/gislimburg/index.html>

(versie in testfase)

<http://gis.limburg.be/gislimburg/simpelmapactie.do?mapActie=initMap&mapServiceNaam=li ght9&resize=true>

(huidige versie) (hoofdlettergebruik respecteren)

Info:

<http://www.limburg.be/giskaarten/frameset.html?../navigatielinks.html&../navigatie.htm/&index.html>

Oost-Vlaanderen:

<http://www.gisoost.be/UTM/>

West-Vlaanderen:

http://www.giswest.be/artman/publish/cat_index_77.html

Vlaams-Brabant:

<http://www.vlaamsbrabant.be/inkaart>

gestart sedert eind april 2007

Wallonië:

<http://cartographie.wallonie.be>

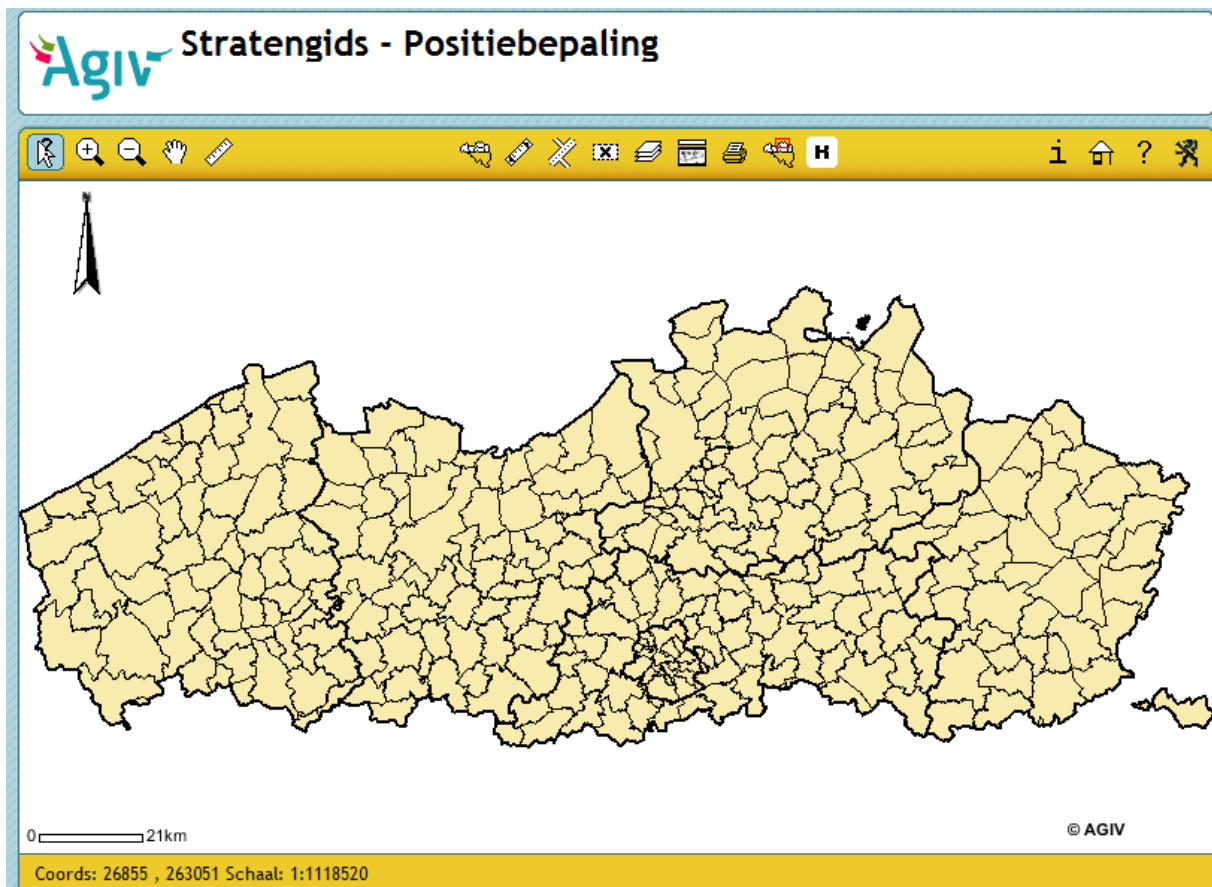
Aan de linkerkzijde van deze website bij espace Citoyens op Carte dynamique générale klikken. Gemeenten en eventueel straat invullen en op 'Visualiser les données' klikken. Vervolgens krijg je een kaart waar je weer verder kan in- en uitzoomen.

Onderaan het scherm verschijnen de XY coördinaten.

Van gebieden die je regelmatig bezoekt druk je best een kaart af. Je zal merken dat grotere gebieden in meerdere hokken liggen. Het is dan interessant om een soort in de verschillende hokken te gaan zoeken en te noteren. Kleine gebieden, zoals je tuin, liggen meestal in één hok en moet je dus maar een keer opzoeken. Als je gegevens uit veel verschillende provincies hebt, kan je het Vlaamse geoloket via een omweg gebruiken.

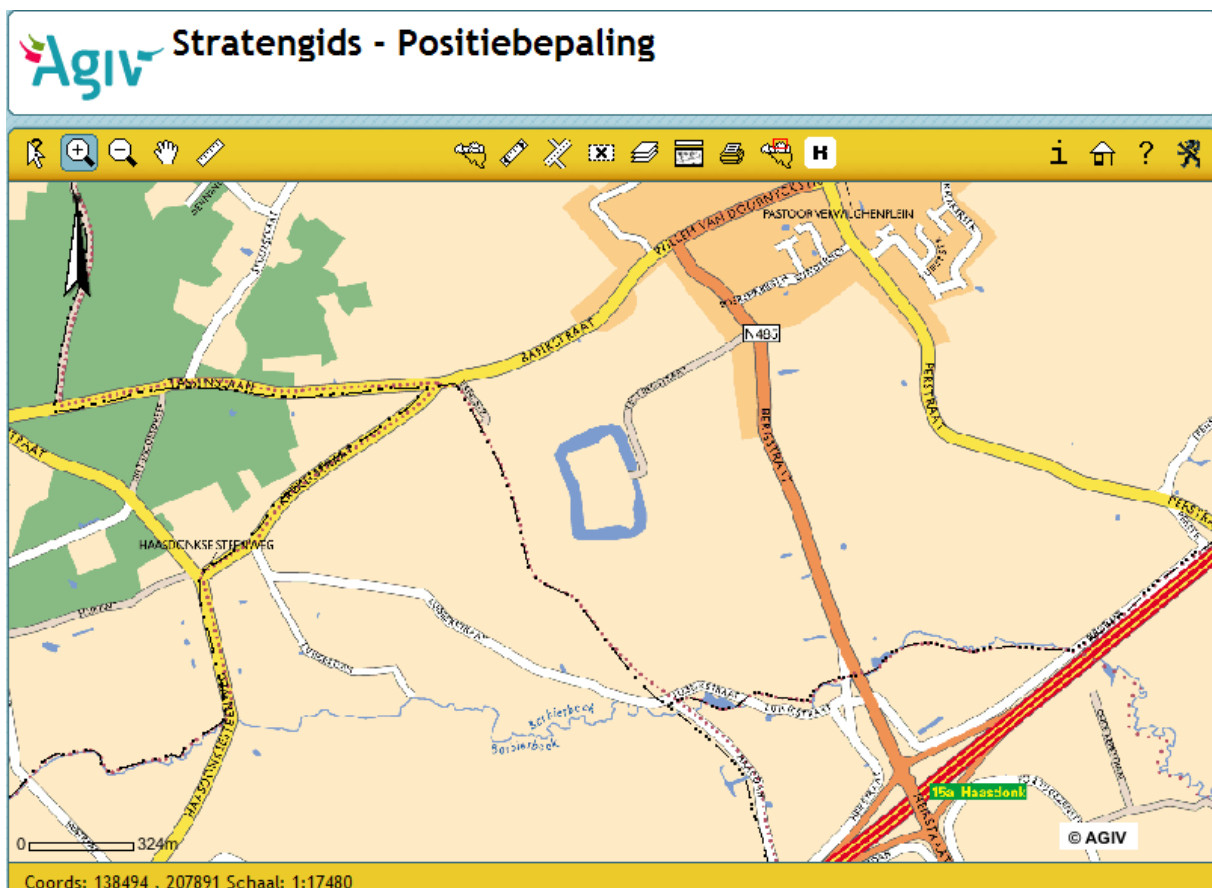
Je gaat naar <http://www.gisvlaanderen.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/?catid=55> en kiest voor loket 3 Stratengids - Positiebepaling (of loket 1 als je luchtfoto's wil gebruiken).

Je krijgt een kaart van Vlaanderen op het scherm. Je kan nu aan de hand van de 'tools' in de gele balk bovenaan de juiste locatie opzoeken. Met behulp van het vergrootglas kun je in- en uitzoomen. Met behulp van het straatje kun je direct naar een bepaalde gemeente of straat.

Ik herken onmiddellijk de grenzen van de gemeente Beveren en zoom in op het Fort van Haasdonk dat ik op de stafkaart onmiddellijk herken door de ringgracht. Als ik met de cursor over het scherm beweeg zie ik onderaan links in de gele balk de coördinaten veranderen. Dit zijn de XY coördinaten van de Belgische kaartprojectie (Lambert 1972). Ik ga met de cursor in het midden van het fort staan en schrijf de coördinaten op. Het eerste cijfer is de X coördinaat, de tweede de Y coördinaat.

Deze twee cijfers geven een exacte plaatsbepaling in België, dus nog veel nauwkeuriger dan de UTM-hokken.

X= 140328

Y= 206832

Vervolgens kan ik op de franstalige site <http://zoologie.umh.ac.be/tc/tcbel.asp> deze coördinaten omzetten naar UTM- of IFBL- hokken.

Ik vul de cijfers X en Y in bij Lambert Belge (zorg dat dit aangevinkt staat) en klik op envoyer (uitvoeren). Het programma berekend vervolgens de UTM, IFBL en lengte- en breedtegraden (exacte internationale plaatsbepaling). Onderaan verschijnt er een kaartje van België waarop het UTM hok ingekleurd staat (een handige controle).

Het UTM hok is ES8669

Conversions de coordonnées en Belgique

Coordonnées soumises : Lambert 1972 X=140328, Y=206832 (Datum=Lmb72)

☒ Lambert belge (en mètres)	X= <input type="text" value="140328"/> Y= <input type="text" value="206832"/> Ex.: X=188600 Y=106200
☐ UTM alphanumérique (MGRS)	MGRS= <input type="text" value="31U"/> <input type="text" value="ES8669"/> précision: <input type="text" value="1 Km"/> Ex.: 31U FR362701
☐ IFBL	IFBL= <input type="text" value="C43343"/> précision: <input type="text" value="1x1 km"/> Ex.: H53743
☐ Latitude/Longitude (décimaux)	Latitude= <input type="text" value="51.1722"/> Longitude= <input type="text" value="4.2318"/> Ex.: Lat=50.2664 Lon=4.9114
☐ Latitude/Longitude (dms)	Latitude = <input type="text" value="51"/> ° <input type="text" value="10"/> ' <input type="text" value="20.08"/> " Longitude = <input type="text" value="4"/> ° <input type="text" value="13"/> ' <input type="text" value="54.39"/> " Ex.: Lat=50°15'59.11" Lon=4°54'41.07"

Datum de départ : Datum d'arrivée:

Si vous avez beaucoup de conversions à effectuer: [conversions multiples de coordonnées](#)

13/7/2007

[Comment appeler cette page directement depuis un autre site?](#)
[Précision des coordonnées calculées](#)
[Sources utiles pour les conversions de coordonnées en Belgique](#)
[Comment c'est fait?](#)
[Si vous trouvez des erreurs de conversion...](#)

Travaillez hors connexion!
[Application Windows](#)
[DLL ActiveX à utiliser avec VB, Excel, Access, ...](#)

Andere mogelijkheden om hokken te bepalen

In de "Topografische atlas van België 1 :50.000" wordt in de marge de oosterlengte en noorderbreedte weergegeven. Op elke stafkaart staat een uitleg (paars) hoe je het UTM- hok van een punt op de kaart kunt bepalen. De nieuwste reeks stafkaarten heeft slechts een

bepaalde uitleg tegenover de vorige reeks van stafkaarten. Het UTM-hok wordt afgeleid van de paarse roosters. Kijk eerst op de zijkant van de kaart. Daar staat de aanduiding van de zone (31 U) en het 100*100 km vak (vb. ES). Kijk vervolgens naar het punt op de kaart dat je wil bepalen en de paarse hokken er rond. Noteer eerst de grote cijfer van de verticale lijn onmiddellijk links van het punt. Noteer daarna de grote cijfer van de horizontale lijn onmiddellijk onder het punt.

Ook een GPS geeft een plaatsbepaling met Lambert coördinaten of lengte- en breedtegraden. Dat het belangrijk is om bij elk dier in een collectie een duidelijk en volledig etiket te plaatsen is algemeen bekend. De beschrijving van de plaats gebeurt echter nog al te vaak zeer oppervlakkig. Meestal wordt enkel de gemeente vermeld ook al weten we de exacte vindplaats. Deze informatie gaat hierdoor verloren. Een etiket moet natuurlijk voldoende kort zijn, het gebruik van hoknummers (liefst op km niveau) kan hier een oplossing bieden. Vermits die codes weinig zeggen behoud je natuurlijk ook de gemeentenaam. Voor dieren uit een ander land gebruik je best de lengte- en breedtegraden die je op de meeste kaarten, routeplanners (vb. www.maporama.com) op het internet en Google earth kan afleiden.

Een collectie wordt pas echt voor de wetenschap bruikbaar als we de exemplaren uit onze collectie ook oplijsten in een computerbestand en deze gegevens doorgeven aan databanken, zoals de CAT databank van KAVE en/of aan onderzoekers die specifiek met deze groep bezig zijn.